

ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗ

Οι δασμοί του Τραμπ και η διεθνής οικονομική τάξη

Ο νέος αμερικανός πρόεδρος έχει ήδη επιβάλει στην Κίνα δασμούς ύψους 10% και ανέβαλε για τριάντα μέρες την επιβολή δασμών ύψους 25% στον Καναδά και το Μεξικό. Εφαρμόζοντας τον κανόνα του προστατευτισμού στοχεύει να μειώσει το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ και να ενισχύσει την εγχώρια βιομηχανική παραγωγή, εκτός της ανάσχεσης της διακίνησης παράτυπων μεταναστών και ναρκωτικών. Ταυτόχρονα, έχει απειλήσει την ΕΕ με υψηλούς δασμούς.

Η απειλή των ΗΠΑ να προχωρήσουν σε δασμούς εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το ύψος τους και το χρονικό διάστημα ισχύος τους. Ομως, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα υπάρξουν σοβαρές επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομική τάξη, ανάμεσα στις οποίες οι εξής:

Πρώτον, αναταραχές στο διεθνές εμπόριο και στις εφοδιαστικές αλυσίδες, οι οποίες δεν έχουν ακόμα συνέλθει απολύτως από τις συνέπειες της πανδημίας Covid-19. Δεδομένου ότι πολλές πολυεθνικές εταιρείες βασίζονται σε παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες η επιβολή δασμών θα διαταράξει τη ροή πρώτων υλών και προϊόντων, οδηγώντας σε καθυστερήσεις και αυξημένο κόστος παραγωγής.

Δεύτερον, οι δασμοί θα επιβαρύνουν το κόστος των εισαγόμενων στις ΗΠΑ αγαθών, αυξάνοντας τις τιμές για τις αμερικανικές επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, πράγμα που θα έχει ως συνέπεια την άνοδο του πληθωρισμού. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση της ζήτησης, επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη, και σε αύξηση των επιτοκίων, ενώ τα εμπορικά ελλείμματα με άλλες χώρες, όπως με το Βιετνάμ που είναι μεγαλύτερο από εκείνου με τον Καναδά, θα αυξηθούν. Επιπρόσθετα, η πειστικότητα των ΗΠΑ διεθνώς για τήρηση των εμπορικών συμφωνιών θα έχει μειωθεί.

Τρίτον, θα υπάρξουν αντίποινα από τις θιγόμενες χώρες. Ήδη η Κίνα έχει επιβάλει επιπρόσθετους τελωνειακούς δασμούς στο υδροποιημένο φυσικό αέριο και τον άνθρακα ύψους 15%. Το Πεκίνο θα αναγκαστεί, επίσης, να στραφεί προς άλλες αγορές, αυξάνοντας πιθανώς τον ανταγωνισμό με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ενώ δεν αποκλείεται να προβεί σε μια μεγάλη πώληση αμερικανικών κρατικών ομολόγων που διακατέχει με στόχο

να αυξήσει το κόστος δανεισμού για τις ΗΠΑ και την αποδυνάμωση του δολαρίου.

Τέταρτον, τα κράτη μέλη της ΕΕ, εάν οι ΗΠΑ επιβάλουν αύξηση δασμών, θα βρεθούν σε δύσκολη θέση, καθώς θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τη μείωση της ζήτησης για τα προϊόντα τους. Για την Ελλάδα, ωστόσο, οι επιπτώσεις δεν θα είναι σημαντικές, καθώς το εξαγωγικό εμπόριο της χώρας το 2023 προς τις ΗΠΑ αποτελούσε μόνο το 4,2% του συνολικού. Αντίθετα, ευνοϊκή θα είναι η κατάσταση για τον τουρισμό, εάν το δολάριο υποτιμηθεί. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης στην ευρωζώνη με αρνητικές συνέπειες και για την Ελλάδα. Ενδιαφέρον, ωστόσο, θα έχει η στάση της χώρας, εάν τεθεί θέμα αντιποίνων από την ΕΕ, δεδομένου της στενής στρατηγικής σχέσης που έχει αναπτύξει η Αθήνα με την Ουάσιγκτον.

Πέμπτον, η επιβολή δασμών και οι εμπορικοί πόλεμοι θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αβεβαιότητα στις χρηματοαγορές, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές των μετοχών. Λόγου χάρη, τυχόν αύξηση των επιτοκίων στις ΗΠΑ συνήθως οδηγούν σε ανατίμηση του δολαρίου, επηρεάζοντας τις χρηματοπιστωτικές αγορές παγκοσμίως.

Εκτον, η αύξηση των δασμών υπονομεύει τους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) ήδη έχει αποδυναμωθεί. Εάν οι δασμοί κλιμακωθούν, μπορεί να δούμε μια επιστροφή με αυξανόμενο γεωμετρικά ρυθμό των εθνικιστικών εμπορικών πολιτικών και των πρακτικών οικονομικού πατριωτισμού. Τα κράτη θα στραφούν προς περιφερειακές και διμερείς εμπορικές συμφωνίες ή θα επιδιώξουν μεγαλύτερη αυτάρκεια σε κρίσιμους τομείς, πράγμα που θα οδηγήσει σε έναν κατακερματισμένο παγκόσμιο οικονομικό χώρο με τη δημιουργία μεγάλων ανταγωνιστικών εμπορικών μπλοκ. Ειδικά στην Αμερική μπορεί να οδηγήσει στη διαμόρφωση μιας πολιτικής ενός ιδιότυπου «ηπειρωτισμού» (continentalism). Να επιδιώξει, δηλαδή, η Ουάσιγκτον να ηγεμονεύει επί ολόκληρης της ηπείρου (Americas), με την προσάρτηση, όπως ο ίδιος ο πρόεδρος Τραμπ έχει διακηρύξει, ακόμα και κυρίαρχων κρατών, όπως ο Καναδάς.

Ο Χαράλαμπος Τσαρδανίδης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και επίτιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου